

Kommentar

Debattinnlegg på inntil 800 ord sendes
tidsskriftet@legeforeningen.no

1001 fortellinger om helseministerens nye klær

Det var en gang en helseminister som ønsket seg verdens beste helsevesen. Han innførte derfor en helsereform. En dag var det plutselig en gutt som sa: «Men se! Helseministeren har jo ingen klær på! Alt er tomme ord og fraser!» Det ble plutselig uro blant folket, for med ett kunne alle se at ministeren var naken. Ministeren ble målløs. Han bestemte seg derfor for å kle seg ut som pasient for med egne øyne å bedømme saken.

Han spurte en lege: «Hvorfor er dere så misfornøyd?» Jo, svarte legen, ministeren har ansatt rikets kjøpmenn for å styre sykehusene. Som kjøpmenn flest er de mer opptatt av pris enn kvalitet, og pasientene får behandling vi ikke unner dem. Men det er jo sagt at de flittige skal tjene mer enn de late, innvendte ministeren. Det har nok ministeren sagt, svarte legen, men kjøpmennene gir oss dårligere pris jo hardere vi arbeider. Utgiftene derimot øker, og vi blir klandret for tapte inntekter. Men det er jo i strid med ministerens befaling, innvendte den forkledd ministeren. La meg da fortelle historien om knappenålene, svarte legen.

Soldatene var utslitte etter flere dagers hard marsj og klaget sin nød til hærføreren. Hærføreren svarte at hver tropp var markert med en knappenål på kartet i kommandoteltet. Hærføreren hadde i flere dager oppholdt seg i kommandoteltet og sett at knappenålene kun forflyttet seg i et moderat tempo. Således var soldatenes påstander beviselig feil. Helseministeren må snakke med legene og ikke se på knappenålene, sa legen.

På sykehusene så ministeren mange ting han undret seg over. Dere avviker fra reglene, sa han flere ganger til legene. Vår samvittighet plages dag og natt, svarte de, men kjøpmennene har befalt oss å gjøre det slik. Hvis vi nekter, blir vi hengt opp foran syke-

husporten til spott og spe eller utvist fra riket. Av flere onder er dette det minste, sier kjøpmennene. Men det er jo mytteri, svarte ministeren. La oss da fortelle historien om kapteinen, svarte legene.

Et skip lastet med uheldelig syke kastet loss for å reise til legekyndige i fjerne land. Underveis ble imidlertid kapteinen i tvil om hvor han skulle og skiftet kurs. Dette gjentok seg stadig oftere, med det resultat at skipet til slutt seilte i en sirkel på havet uten noensinne å få land i sikte. Etter hvert skjønte mannskapet at kapteinen aldri ville få dem trygt hjem. Imidlertid var deres moral sterk, slik at mytteri falt dem tungt. De falt derfor noen grader av mot den opprinnelige kurs hver gang kapteinen beordret kursskifte. På den måten kunne de igjen få land i sikte. Således er det ikke mytteri, sa legene, men et forsøk på å utføre arbeidet samtidig som man hemmes og forvirres av stadige endringer.

Helseministeren var nå sterkt nedbrutt av det han hadde sett, og utslitt etter flere dager «på korridor». Han forlangte seg utskrevet, men så at alle diagnosene var blitt endret. Våre diagnoser var riktige, sa legene, men kjøpmennene forandrer dem for å oppnå høyeste pris. Kjøpmennene har større makt enn oss, og det er således lite vi kan gjøre. La oss fortelle historien om honningkrukken.

Helserikets spiskammer var bunnskrapt etter mange uår. En dag fant vaktene den mektigste kjøpmannen med begge hendene i honningkrukken. De slepte ham til ministeren og spurte om de skulle steine og stokke ham etter gjeldende skikk. La ham gå, sa ministeren. Da vil tyvene miste respekten for oss, klaget vaktene, og vi vil få opprør i landet. Ministeren stod på sitt og kjøpmannen fikk gå. Dette vakte stor oppsikt, og de kloke undret seg lenge uten å finne svar.

Tilbake i departementet tilkalte ministeren sine rådgivere. Har du snakket med legene, hylte den første? Det var ikke uten grunn at vi skjermet deg, stønnet den andre. Jo mer du gir dem, jo høyere skriker de. Det var derfor vi lot kjøpmennene, som er

vant til å håndtere slike, innta alle viktige stillinger i helsevesenet, sa den tredje oppgitt. At dette skulle skje nå, når vi har endret kurs og fått skuta på rett kjøl, klaget de. Historien om kapteinen, tenkte ministeren. Alle våre indikatorer viser at det går bedre, fortsatte de. Historien om knappenålene, tenkte ministeren.

Ministeren var rystet over sine opplevelser. Han gav legene rett i mange av deres klager. Deres utstyr er nedslitt. Vinglete kurs gjør dem forvirret og hemmer deres arbeid. De undres over kjøpmennenes språk, som de ikke forstår. Dette har gjort dem motløse.

Ministeren besluttet at mye måtte endres. Kjøpmenn som stjal, ble straffet. Hver fullmåne kledde han seg ut som pasient for ikke å bli blendet av knappenålene. Kapteinen fikk ordre om fast kurs. Legene fikk tilbake herredømme over diagnosene. Men slike helseministere finnes jo bare i eventyret. Så hvordan det gikk i den egentlige fortelling? Ja, det er en annen historie.

Eigil Fossum

eigil.fossum@ioks.uio.no
Hjerte-Lungesenteret
Ullevål universitetssykehus
0407 Oslo